

мовдосконалення особистості зробили Б. Ананьєв, А. Макаренко, К. Платонов, Г. Сковорода, О. Спіркін, В. Сухомлинський, І. Федоренко та інші. Загальнотеоретичне підґрунтя поняття «пізнавальна культура», а отже, філософський зміст цього феномену склали предмет дослідження для авторів М. Білалова і М. Ічалової.

Пізнавальна культура тісно пов'язана з різними видами культури, зокрема з інформаційною культурою, якій відведено значну роль у трансформаційних процесах суспільства. З огляду на це, в контексті розвитку сучасної освіти велике значення надається формуванню загальнокультурних навичок роботи учнів з інформацією і засобами її обробки. Ці питання знайшли своє відображення в роботах А.Сараєва, О. Щербіна І. Шембелльова та інших авторів.

Аналіз сучасних дисертаційних робіт соціально-педагогічного спрямування (А. Аніщенко, С. Землянський, Л. Шеїна та ін.) дозволяє констатувати, що сьогодні спостерігається дефіцит уваги з боку вчених до проблеми формування пізнавальної культури студента як невід'ємного складника сучасної освіченої людини з нестандартним, прогресивним мисленням та активною життєвою позицією.

Проведений нами аналіз поняття «пізнавальна культура» дозволив обґрунтувати і більш детально розкрити це поняття з філософської точки зору, а також вийти на рівень визначення цього поняття стосовно педагогіки, з огляду на процес формування пізнавальної культури студентів у соціалізованому просторі технікуму.

За результатами теоретичного узагальнення концептуальних положень проблеми формування пізнавальної культури в умовах соціалізованому простору технікуму виокремлено такі її структурні компоненти, як ціннісно-мотиваційний, когнітивний, практично-дієвий.

Таким чином, ми дійшли висновку, що пізнавальна культура студента може бути розглянута як складне інтегративне утворення особистості, що охоплює соціально-досвідний рівень та рівень спрямованості останньої, відповідно до її психологічної структури (К. Платонов).

КРАЇНОЗНАВЧИЙ АСПЕКТ ВИХОВАННЯ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ АРХІТЕКТУРНО-БУДІВЕЛЬНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

Л.В. СКРИПНИК, старший викладач

Н.Г. ЧЕРНОГОРСЬКА, старший викладач

Харківський національний університет будівництва та архітектури

Навчання українській (російській) мові як іноземній включає в собі різні аспекти. Всі вони є важливими під час підготовки та плануванні матеріалів до занять з іноземними студентами.

Як зберегти зацікавленість студентів українською (російською) мовою як іноземною на всьому протязі її вивчення? Це питання дуже широко обговорюється в методичній літературі в останні роки. Велике значення у підтримці мотивації до вивчення української мови як іноземної відіграє введення на заняттях елементів країнознавства. Завдяки таким текстам студенти знайомляться з реаліями країни, мовою якою вони вивчають, отримують додаткові знання з географії, навчання, культури та ін. Зміст країнознавчих текстів повинен бути значущим для іноземних студентів, мати нову для них інформацію. Заняття з країнознавства викликають у іноземних студентів потребу у самостійному ознайомленні із країнознавчим матеріалом. І саме лінгвокраїнознавство повинно стати опорою для підтримки мотивації.

Лінгвокраїнознавство – напрям, який, з одного боку, включає в собі навчання мові, а з іншого – дає відомості про країну, де навчаються студенти. Головна мета лінгвокраїнознавства – забезпечення комунікативною компетенцією в міжкультурній комунікації, насамперед, через адекватне сприйняття мови співрозмовника та розуміння оригінальних текстів українською (російською).

Під час вивчення української (російської) мови іноземні студенти стикаються з фактами, які мають відношення не тільки до лексики, граматики, стилістики, але й до соціальної, побутової, історичної сфер. Головною задачею лінгвокраїнознавства є вивчення мовних одиниць, які найяскравіше відображають національні особливості культури народу – носія мови.

Це, насамперед, реалії, які вказують на предмети та явища, що є характерними для однієї культури, але відсутні в іншій; коннотивна лексика (маються на увазі слова, що співпадають у основному значенні, але різняться за культурно-історичними асоціаціями); фонові лексика (назва предметів та явищ, що мають аналоги в співставлюваних культурах, але різних за національними особливостями функціонування, форми, призначення предметів).

Вживання або розуміння деяких слів або фраз припускає іноді знання про їх походження, ситуацій, в яких їх можна використовувати, або елементарних відомостей з літератури, історії, політичної реальності країни, де навчається студент.

Також лінгвокраїнознавство використовується під час викладання української (російської) для підвищення мотивації студентів до вивчення мови.

На своїх заняттях ми використовуємо велику кількість матеріалів країнознавчого характеру. Студенти знайомляться з історією України, Харкова (в рамках міністерської програми «Пізнай свою країну»), отримують додаткові знання з географії, навчання, культури, побуту. Зміст країнознавчих матеріалів має нову для іноземних студентів інформацію про навчальні заклади України та Харкова (проводяться заходи під загальною назвою «Місто, де я навчаюсь»), про державний устрій нашої країни, про особливості мовної поведінки та етикету.

Українська культура має соціальний, лінгвокраїнознавчий, педагогічний та психологічний зміст. В комунікативній методиці ми навчаємо спілкуванню, а використання знань про українську культуру є невід'ємною частиною процесу комунікації.

Лінгвокраїнознавчий аспект включає аудіо матеріали (прослуховування та вивчення пісень, віршів); відеоматеріали (фільми, передачі з історії України); аутентичні тексти (статті із газет та журналів); вивчення фразеологізмів, в яких відображаються національні особливості історії, культури, традицій українського та російського народів – носіїв мови; український гумор (анекдоти, гумористичні історії); екскурсії по Харкову, Слобожанщині та іншим містам України.

Відбір одиниць з яскраво вираженою національно-культурною семантикою є задачею нелегкою, але необхідною для створення правильної та цікавої навчальної програми з країнознавства для іноземних студентів архітектурно-будівельних спеціальностей ХНУБА.

Вивчення культури, історії, реалій та традицій сприяє вихованню позитивного ставлення до української (російської) мови як іноземної, культури народу – носія мови, що вивчається студентом. Відбувається постійне порівняння елементів культури та побуту рідної країни та України, формується поняття про роль мови як елементу культури народу та про необхідність використання української мови як засобу спілкування.

ФОРМУВАННЯ ЛІДЕРСЬКИХ ЯКОСТЕЙ ТА СОЦІАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ СТУДЕНТСТВА

О.О. ТАРАКАНОВ, студент

С.Н. КРІВІЧ, викладач

*Харківський національний університет міського господарства
імені О.М. Бекетова*